

Lipiec 2003

Polityka
ochrony środowiska

**Europejski Bank
Odbudowy i Rozwoju**

© Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
kwiecień 2003 r..
One Exchange Square
London EC2A 2JN
United Kingdom

5758 Polityka ochrony środowiska (E) – lipiec 2003 r.
Druk: Stabur Graphics

Spis treści

Polityka	1
Przedmowa	4
I. Mandat EBOR w dziedzinie ochrony środowiska i cele polityki	5
II. Zasady ogólne	5
III. Kierunki strategiczne	67
Włączanie kwestii dotyczących ochrony środowiska naturalnego do cyklu projektu.....	7
Promowanie zorientowanych pro-środowiskowo inwestycji we wszystkich sektorach.....	13
Włączanie kwestii związanych z ochroną środowiska do głównego nurtu spraw poprzez strategie EBOR dla sektorów i krajów oraz działalność w ramach współpracy technicznej	14
Budowanie partnerstwa w celu rozwiązania regionalnych i globalnych kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym	15
IV. Ustalenia instytucjonalne	
Aneksy:	15
Aneks 1: kategorie screeningu oddziaływania na środowisko naturalne	17
Aneks 2: Konsultacje społeczne	19
Kontaktowanie się z EBOR	23

Przedmowa

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) przyjął pierwszy dokument zatytułowany *Polityka ochrony środowiska* w 1991 r., podczas wstępnego posiedzenia Rady Dyrektorów. *Polityka ochrony środowiska* jest kluczowym dokumentem EBOR, w którym zostały uszczegółowione zobowiązania zawarte w Umowie Założycielskiej Banku „do promowania we wszystkich swoich działaniach korzystnego dla środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju”.

Niniejsza publikacja stanowi drugą rewizję *Polityki ochrony środowiska* przyjętej przez EBOR, w wersji zatwierdzonej przez Radę Dyrektorów EBOR dnia 29 kwietnia 2003 r.

Polityka ochrony środowiska

I. Mandat EBOR w dziedzinie ochrony środowiska i cele polityki

1. W Artykule 1 Porozumienia o utworzeniu Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR) zawarte jest oświadczenie, że celem EBOR jest „sprzyjanie przechodzeniu na gospodarkę zorientowaną na otwarty rynek i promowanie inicjatywy prywatnej oraz przedsiębiorczości w krajach Europy Środkowej i Wschodniej”. Porozumienie nakreśliło także dla EBOR rolę w zakresie „promowania we wszystkich swoich działaniach nieuciążliwego dla środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju” (Artykuł 2.1 vii). Oprócz promowania rozwoju nieuciążliwego dla środowiska naturalnego, „Bank winien stosować do wszystkich swoich operacji mądre zasady bankowości” (Artykuł 13i) oraz „Bank nie powinien podejmować się żadnego finansowania... jeżeli wnioskodawca jest w stanie uzyskać wystarczające środki finansowe... gdzie indziej na warunkach, które Bank uważa za rozsądne” (Artykuł 13vii)
2. EBOR uznaje, że zrównoważony rozwój jest fundamentalnym aspektem mądrego zarządzania działalnością i że dążenie do wzrostu gospodarczego oraz zdrowego środowiska naturalnego są ze sobą nierozłącznie związane. Ponadto, EBOR uznaje, że zrównoważony rozwój musi znajdować się wśród najwyższych priorytetów w działalności EBOR. EBOR będzie dokładał starań, aby zagwarantować, że jego polityka i działalność gospodarcza promują zrównoważony rozwój, zaspokajając obecne potrzeby bez uszczerbku dla przyszłych potrzeb.
3. Zgodnie z zadaniem Banku promowania „nieuciążliwego dla środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju”, termin „środowisko naturalne” stosowany jest w niniejszym dokumencie w szerokim znaczeniu, obejmującym nie tylko aspekty ekologiczne, ale także kwestie ochrony pracownika¹ oraz kwestie społeczne, takie jak własność kulturalna, przymusowe przesiedlenia oraz wpływ na ludność tubylczą.²

II. Zasady ogólne

4. Za pomocą swojego procesu oceny, EBOR będzie dążył do zapewnienia, że inwestycje, które finansuje, są nieuciążliwe dla środowiska naturalnego, zaprojektowane tak, aby działać zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi i że monitorowane jest także ich oddziaływanie na środowisko naturalne. Będzie zwracał szczególną uwagę na wymagania odpowiednich i skutecznych środków łagodzenia i zarządzania kwestiami związanymi ze środowiskiem naturalnym, mogącymi mieć zarówno skutki prawne, finansowe oraz wpływ na reputację Banku, jak i konsekwencje dla środowiska naturalnego. Za pomocą finansowanych przez siebie inwestycji, EBOR będzie dążył do wdrażania dodatkowych korzyści dla środowiska naturalnego w szczególności, jeśli inwestycje te przyniosą także korzyści gospodarcze.

EBOR przyjmuje także zasadę, iż proponowany projekt może zostać odrzucony ze względu na kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, jeżeli występują poważne problemy w odniesieniu do środowiska naturalnego lub jeśli proponowany projekt nie będzie w zadowalającym stopniu uwzględniał kwestii środowiska naturalnego.

---

¹ Obejmuje to bezpieczeństwo i higienę pracy, szkodliwą pracę dzieci, pracę przymusową oraz praktyki dyskryminacyjne.

² Przy definiowaniu terminów: własność kulturalna, przymusowe przesiedlenia i ludność tubylcza EBOR nawiązuje do IFC OPN 11.03 na temat własności kulturalnej [sierpień 1986 r.], IFC OD 4.30 na temat przymusowego przesiedlenia [czerwiec 1990 r.] oraz IFCV OD na temat ludności tubylczej [wrzesień 1991 r.]

5. EBOR będzie przywiązywał szczególną wagę do promowania efektywnego wykorzystania energii i zasobów naturalnych, redukcji odpadów, zagospodarowania obszarów odkrywkowego wydobycia węgla brunatnego i zasobów odnawialnych, odzyskiwania zasobów naturalnych, recyklingu oraz stosowania metod czystej produkcji w projektach, które finansuje.
6. EBOR wspiera ostrożne podejście do zarządzania i zrównoważone wykorzystywanie zasobów różnorodności biologicznej (takich jak świat dzikiej przyrody, rybołówstwo, produkty leśne) i będzie dążył do zagwarantowania, że prowadzona przez niego działalność przewiduje środki zabezpieczające i, tam gdzie to możliwe, wzbogacające naturalne siedliska oraz zróżnicowanie biologiczne, jakie wspierają.
7. Za pomocą programu współpracy technicznej, EBOR będzie dostarczał programy szkoleniowe i inne mechanizmy w celu wzbogacenia finansowanych przez niego inwestycji i jako środki budowania niezbędnej zdolności do zarządzania środowiskiem naturalnym w krajach, w których działa.
8. Za pomocą finansowanych przez Bank projektów, EBOR będzie aktywnie starał się wносить wkład we wprowadzanie w życie stosownych zasad i przepisów międzynarodowego prawa w dziedzinie ochrony środowiska. Powyższe zasady i przepisy są określone w dokumentach takich jak traktaty, konwencje i umowy wielostronne, regionalne oraz dwustronne, jak też w stosownych dokumentach nie posiadających mocy wiążącej.
9. EBOR będzie współpracował z innymi międzynarodowymi instytucjami finansowym, Unią Europejską, sponsorami dwustronnymi, agendami ONZ i innymi organizacjami w upowszechnianiu skoordynowanego podejścia do skutecznych interwencji w ochronę środowiska w regionie, obejmujących rozwiązywanie poważnych problemów środowiska.
10. EBOR stoi na stanowisku, że aby osiągnąć nieuciążliwy dla środowiska naturalnego i zrównoważony rozwój, w poszczególnych krajach muszą zostać wprowadzone zmiany strukturalne. EBOR uważa, że postęp w kierunku rozwoju zrównoważonego można najlepiej osiągnąć działając w ramach rozsądnych przepisów prawnych i założeń polityki, które wykorzystują mechanizmy rynkowe do promowania ochrony środowiska naturalnego i stwarzają odpowiednią sieć bezpieczeństwa socjalnego dla zagrożonych członków społeczności. Uznając silne powiązania pomiędzy dobrymi wynikami w zakresie środowiska naturalnego, efektywnością komercyjną i korzyściami z konkurencji, EBOR zachęca i wspiera rządy, aby wysyłały odpowiednie sygnały do osób i firm, szczególnie za pośrednictwem finansowanych przez Bank projektów i wybranych inicjatyw w zakresie współpracy technicznej.
11. EBOR jest zobowiązany do umożliwiania dialogu ze swoimi głównymi udziałowcami, w tym ze sponsorami projektu i innymi udziałowcami we projekcie, rządami i wspólnikami gospodarczymi, innymi instytucjami międzynarodowymi oraz społeczeństwem cywilnym traktowanym jako ogół. Zgodnie ze swoją *Polityką informacji społecznej*, w odniesieniu do informacji i konsultacji społecznych EBOR będzie promował cztery podstawowe zasady: (i) przejrzystości; (ii) zgodności ze swoim mandatem i rozliczania się przed swoimi udziałowcami; (iii) gotowości do słuchania i reagowania na komentarze; oraz (iv) zabezpieczania biznesowego podejścia przy realizacji swojego mandatu.

W dążeniu do realizacji swojego mandatu zdefiniowanego w Artykule 1 Porozumienia o utworzeniu EBOR, Bank będzie także wspierał ducha, cel ogólny i cele ostateczne Konwencji UNECE o dostępie do informacji, udziale społecznym w podejmowaniu decyzji i dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach związanych z ochroną środowiska oraz Konwencji UNECE w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście ponadgranicznym.

12. W swoich operacjach wewnętrznych EBOR będzie stosował najlepsze praktyki zarządzania środowiskiem naturalnym, w tym efektywnego wykorzystania energii i zasobów naturalnych, redukcji odpadów i recyklingu. EBOR będzie dążył do współpracy z tymi dostawcami i podwykonawcami, którzy przestrzegają równie wysokich standardów ochrony środowiska. Kwestie te będą brane pod uwagę w centrali EBOR i w przedstawicielstwach.

III. Kierunki strategiczne

13. W celu zachowania zgodności z mandatem w dziedzinie ochrony środowiska, celami polityki i zasadami ogólnymi, EBOR będzie dążył do realizacji czterech kierunków strategicznych: (i) włączania kwestii związanych z ochroną środowiska do cyklu projektu; (ii) promowania we wszystkich sektorach inwestycji zorientowanych pro-środowiskowo; (iii) nadawania kwestii ochrony środowiska wysokiej rangi poprzez strategię w odniesieniu do sektorów i strategię dla krajów oraz działalność w zakresie współpracy technicznej; oraz (iv) tworzenia spółek zajmujących się kwestiami dotyczącymi ochrony środowiska w skali regionalnej i globalnej

Włączanie kwestii dotyczących ochrony środowiska naturalnego do cyklu projektu.

Proces oceny projektów pod kątem środowiska naturalnego

14. Projekty finansowane przez EBOR poddawane są ocenie pod kątem ich oddziaływania na środowisko naturalne, która zarówno pomaga EBOR podjąć decyzję, czy finansować daną działalność, jak i – w przypadku decyzji pozytywnej – wybrać sposób, w jaki kwestie związane ze środowiskiem naturalnym powinny być uwzględnione przy finansowaniu, planowaniu i realizacji projektu. EBOR wspiera zasadę ostrożności w podejściu do oceny oddziaływania na środowisko naturalne. Ocena oddziaływania na środowisko naturalne będzie dążyła do zweryfikowania, czy każdy projekt, w który EBOR inwestuje, będzie realizowany przy rozsądnym podejściu do kwestii ochrony środowiska. Sponsor projektu będzie odpowiedzialny za dostarczenie EBOR wszelkich informacji potrzebnych do satysfakcjonującej EBOR oceny oddziaływania na środowisko.

15. Screening

Pierwszym krokiem w ocenie środowiska naturalnego jest screening. Jest on prowadzony w celu rozpoznania potencjalnych kwestii dotyczących ochrony środowiska związanych z proponowanym projektem i określenia informacji na temat środowiska naturalnego potrzebnych do oceny zagrożeń dla środowiska, odpowiedzialności, zgodności z obowiązującym prawem, wszelkiego niekorzystnego oddziaływania na środowisko naturalne i wszelkich innych kwestii, które mogą budzić niepokój.

Screening jest także stosowany w celu rozpoznania potencjalnych korzyści lub ulepszeń dla środowiska naturalnego, które można wbudować do proponowanych projektów. Zaliczają się do nich możliwości wprowadzenia czystszej produkcji, zwiększenie wydajności energii, redukcja odpadów, redukcja emisji gazów cieplarnianych, zabezpieczenie i wzbogacenie różnorodności biologicznej oraz inne formy dobrej praktyki w dziedzinie środowiska naturalnego. Proces screeningu prowadzi do kategoryzacji projektu w ramach schematu opisanego w sekcji 16, wykorzystującej litery i cyfry w celu wskazania wyniku procesu. Przykłady kategorii screeningu przyjętych przez EBOR są przedstawione w Aneksie 1.

16. Bezpośrednie projekty inwestycyjne.

Inwestycje bezpośrednie są przypisywane do trzech kategorii: A, B, lub C, zależnie od rodzaju, lokalizacji, wrażliwości i skali projektu, który ma być finansowany przez EBOR oraz charakteru, wielkości i potencjalnego oddziaływania na środowisko naturalne w celu określenia poziomu wymaganych badań. Kategoryzacja jest prowadzona dla celów dokonania przez Bank oceny projektów pod kątem ochrony środowiska, umożliwiającej określenie wymogów Banku pod względem środowiska naturalnego i konsultacji społecznych. Ponadto, wspierane przez EBOR projekty muszą zawsze być zgodne z obowiązującym prawem danego kraju.

Potencjalne oddziaływanie proponowanego finansowanego programu na środowisko – kategorie A,B,C

Projekty zostają zaklasyfikowane jako Kategorii A jeżeli projekt finansowany przez EBOR może doprowadzić do potencjalnie istotnego niekorzystnego oddziaływania na środowisko naturalne w przyszłości, którego to oddziaływania w czasie dokonywania screeningu nie można było rozpoznać lub

ocenić. Dlatego też w przypadku takich projektów przeprowadzana jest Ocena Oddziaływania na Środowisko (Environmental Impact Assessment – EIA) która powinna pozwolić na rozpoznanie i ocenę przyszłych skutków proponowanego projektu dla środowiska, rozpoznać potencjalne możliwości zmniejszenia uciążliwości projektu dla środowiska i zalecić wszelkie możliwe środki potrzebne do zapobieżenia, zminimalizowania lub złagodzenia negatywnych skutków. Przykładowa lista projektów Kategorii A jest przedstawiona w Aneksie 1.

Projekty zostają zaklasyfikowane jako Kategorii B, jeżeli projekt finansowany przez EBOR może w przyszłości okazać się mniej uciążliwy dla środowiska naturalnego niż oddziaływanie projektów z Kategorii A, biorąc pod uwagę ich charakter, rozmiary i lokalizację, jak też charakter potencjalnego oddziaływania na środowisko. Projekty Kategorii B wymagają przeprowadzenia Analizy Środowiskowej (Environmental Analysis) w celu dokonania oceny ewentualnych przyszłych skutków dla środowiska związanych z realizacją projektu, rozpoznania potencjalnych możliwości ulepszenia projektu pod kątem potrzeb środowiska i zalecenia wszelkich możliwych środków potrzebnych do zapobieżenia, zminimalizowania i złagodzenia negatywnych skutków. Zakres i forma Analizy Środowiskowej są różne w odniesieniu do różnych projektów, ale zazwyczaj są mniejsze niż w przypadku EIA.

Projekty zostają zaklasyfikowane jako Kategorii C, jeżeli istnieje możliwość, że projekt finansowany przez EBOR w przyszłości doprowadzi do minimalnych lub nie doprowadzi do żadnych niekorzystnych skutków dla środowiska naturalnego i dlatego nie wymaga przeprowadzenia ani Oceny Oddziaływania na Środowisko, ani Analizy Środowiskowej. Jeżeli podczas screeningu nie ma wystarczających informacji pozwalających na określenie kategorii projektu, przeprowadzane są Wstępne Badania Środowiskowe (Initial Environmental Examinations – IEEs). IEE jest przeprowadzane przez pracowników EBOR specjalizujących się w tematyce ochrony środowiska i skutkuje zaklasyfikowaniem danego projektu do Kategorii A, B lub C.

Obecny stan środowiska naturalnego – kategorie 0 lub 1

Proces screeningu określa także czy potrzebny jest Audyt Środowiskowy (Environmental Audit) (Kategoria 1), czy też nie (Kategoria 0). Audyty Środowiskowe są prowadzone w celu oceny uciążliwości przeszłego i obecnego oddziaływania istniejących projektów i/lub obiektów firmy. Audyt Środowiskowy identyfikuje dawne i obecne problemy, aktualny stan zgodności z przepisami i wyniki w odniesieniu do środowiska naturalnego, jak też potencjalne ryzyko dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i bezpieczeństwa, określa też odpowiedzialność i możliwości związane z projektem. Mogą być także wymagane badania innego typu, takie jak analizy zagrożenia lub oceny ryzyka.

17. Plany działania w odniesieniu do środowiska naturalnego (Environmental Action Plans – EAPs)

Dla wielu projektów konieczne jest opracowanie planu działania w odniesieniu do środowiska naturalnego, czasami zwanego Planem Zarządzania Środowiskiem, planem monitorowania, lub określanego innym, podobnym terminem. EAP dokumentuje kluczowe kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, działania, jakie należy podjąć, aby odpowiednio się tymi kwestiami zająć, harmonogram realizacji i ocenę kosztów. Niektóre działania mogą być pilnie potrzebne, zwłaszcza jeśli występuje znaczne zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa lub niezgodność z obowiązującymi wymogami i zezwoleniami. EAP zazwyczaj zajmuje się kwestiami wymagającymi długoterminowego lub etapowego podejścia, takimi jak zgodność z przewidywanymi przyszłymi regulacjami, standardami i praktykami. EAP może także zajmować się kwestią możliwości dalszego zmniejszenia uciążliwości projektu dla środowiska naturalnego i kosztów takiego działania.

EAP są uzgadniane pomiędzy EBOR a sponsorem projektu i stają się elementem umowy prawnej z Bankiem. Dla obszarów, w których obecne działania nie są zgodne z wymogami prawnymi i obowiązującymi zezwoleniami, proponowane działania i harmonogramy powinny być uzgadniane z

kompetentnymi władzami w dziedzinie ochrony środowiska i/lub ochrony zdrowia. EAP winien być zadowolający dla Banku przed ostateczną analizą projektu przez kierownictwo EBOR.

18. Projekty pośrednictwa finansowego

Na etapie screeningu proponowany projekt jest klasyfikowany jako FI, jeśli dotyczy inwestycji EBOR poprzez pośrednika finansowego (FI). FI dostarczają środki finansowe EBOR głównie sektorowi małych i średnich przedsiębiorstw. Dotyczy to, między innymi, prywatnych funduszy kapitałowych, banków, firm leasingowych, towarzystw ubezpieczeniowych oraz funduszy emerytalnych.

Przed nawiązaniem stosunków z FI, EBOR przeprowadza *due diligence* w odniesieniu do FI i jego portfela. Obejmuje to ocenę polityki ochrony środowiska i procedury obowiązujące w FI w zestawieniu z wymogami Banku w odniesieniu do środowiska naturalnego, jak też możliwości FI realizacji wymogów EBOR oraz ogólną ocenę kwestii ochrony środowiska związanych z obecnym i przewidywanym na przyszłość portfelem FI.

W wyniku *due diligence* EBOR precyzuje swoje wymogi odnośnie ochrony środowiska dla każdego projektu FI. EBOR musi zapewnić właściwą realizację swojego mandatu w dziedzinie ochrony środowiska w projektach FI, respektując jednocześnie zasadę delegowanej odpowiedzialności, która cechuje takie projekty. Minimalnym wymogiem jest, aby FI postępowała zgodnie z wymogami podanymi poniżej. Kiedy finanse z EBOR są inwestycją kapitałową, wymogi stosują się do całego portfela FI. Jeżeli środki finansowe EBOR są kierowane na konkretne projekty, wymogi stosują się do tych konkretnych projektów:

- (i) FI przyjmie i będzie realizować satysfakcjonujące dla EBOR procedury w odniesieniu do środowiska naturalnego i włączy je możliwie jak najpełniej do swoich procedur oceny i monitorowania kredytów/inwestycji. Struktura tych procedur winna odzwierciedlać proces oceny i monitorowania w EBOR kwestii związanych ze środowiskiem, to znaczy powinna obejmować screening wszystkich transakcji, przeprowadzanie *due diligence*, określanie wymogów dotyczących ochrony środowiska i monitorowanie działań klienta w dziedzinie ochrony środowiska w razie kontynuacji transakcji. W ramach pomocy dla FI przy spełnianiu tego wymogu EBOR opracował modelowe procedury dotyczących środowiska naturalnego i wytyczne dla poszczególnych typów FI. Od każdego FI oczekuje się działania zgodnego z odpowiednimi procedurami we wszystkich transakcjach zasilanych środkami finansowymi z EBOR; FI w porozumieniu z EBOR mogą jednakże dostosować te procedury tak, aby pasowały do specyficznej struktury danej instytucji.
- (ii) FI będą przestrzegać ustalonej przez EBOR Listy wykluczeń i Listy projektów przekazanych (Referral List) FI ze względu na środowisko naturalne. Działalność wymieniona na liście wykluczeń zawiera działania ograniczone lub zakazane na mocy prawa krajowego i umów międzynarodowych regulujących kwestie dotyczące środowiska naturalnego. Tego typu działalność nie może być finansowana przez FI. Lista projektów przekazanych FI zawiera działania, które mogą stwarzać wysokie ryzyko dla środowiska naturalnego. Z tego względu wymaga się, aby FI przekazywały tego typu potencjalne transakcje EBOR do oceny i zatwierdzenia. EBOR oceni informacje dotyczące środowiska naturalnego zgromadzone przez FI podczas oceny transakcji, określi ewentualne dodatkowe wymogi w zakresie informacji i, jeśli to będzie konieczne, poda konkretne warunki, na których transakcja może zostać zrealizowana.
- (iii) FI będą wymagały, aby projekty przestrzegały co najmniej regulacji i standardów dotyczących środowiska naturalnego oraz wymogów ujawniania informacji i konsultacji społecznych obowiązujących w kraju, w którym projekt jest zlokalizowany. EBOR może określić dodatkowe standardy działania w dziedzinie środowiska naturalnego i wymogi odnośnie monitorowania w odniesieniu do poszczególnych projektów, zależnie od charakteru FI i jej portfela. W przypadku finansowania obiektów istniejących, w których powyższe standardy w dziedzinie środowiska naturalnego nie mogą być osiągnięte w czasie zatwierdzania transakcji, firma której projekt dotyczy musi mieć program osiągnięcia zgodności z tymi standardami w określonym czasie. Dla konkretnych projektów, które zostałyby zaklasyfikowane jako Kategorii A zgodnie z *Polityką EBOR*

- ochrony środowiska*, FI zagwarantuje, że EIA będą ogłaszane w miejscu publicznym dostępnym dla osób, które potencjalnie mogą odnieść szkody.
- (iv) Od FI wymaga się, aby monitorowała skutki swoich projektów dla środowiska naturalnego i przedstawiała EBOR okresowe (zazwyczaj roczne) raporty na temat realizacji procedur w odniesieniu do środowiska naturalnego oraz skutków dla środowiska swoich inwestycji/portfela kredytowego. Ponadto EBOR będzie zachęcał swoje FI do ujawniania udziałowcom zewnętrznym informacji na temat aspektów środowiskowych swojej działalności.
  - (v) FI wyznaczy członka zarządu odpowiedzialnego za realizację w FI procedur związanych z ochroną środowiska naturalnego.

Przeprowadzane przez EBOR *due diligence* danego FI oceni także potrzeby w zakresie pomocy technicznej dla FI przy wprowadzaniu w życie powyższych wymogów. Tam, gdzie nie są dostępne inne odpowiednie programy budowania możliwości działania na rzecz ochrony środowiska, finansowanie szkoleń środowiskowych dla FI może się odbywać z funduszy współpracy technicznej.

19. Fundusze współpracy i fundusze specjalne

EBOR administruje szeregiem funduszy współpracy i funduszy specjalnych. Do funduszy współpracy należą między innymi Fundusz Osłony Czernobyla (Chernobyl Shelter Fund), Rachunek Bezpieczeństwa Nuklearnego (Nuclear Safety Account), Północny Fundusz Wspólnoty na rzecz Środowiska (Northern Dimension Environmental Partnership Fund) oraz całą gamę innych działań finansowanych za pomocą grantów. W odniesieniu do funduszy współpracy specyficzne wymogi donatora dotyczące kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym będą dominujące. W zakresie, w jakim wymogi donatora zawarte w jego polityce w odniesieniu do środowiska naturalnego nie dotyczą konkretnych kwestii, zastosowanie będzie miała *Polityka EBOR ochrony środowiska naturalnego*. Jednakże projekty lub działalność finansowane w całości lub w części z funduszy specjalnych będą podporządkowane *Polityce EBOR w dziedzinie środowiska naturalnego*.

Standardy środowiskowe

- 20. Finansowane przez EBOR projekty będą wspierały i promowały dobre standardy w odniesieniu do środowiska naturalnego, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w całym regionie. EBOR działa w krajach, które zasadniczo uchwały prawo w dziedzinie ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa zgodne z dobrą praktyką międzynarodową. Kilka z tych krajów jest szczególnie zaawansowanych w negocjacjach w sprawie przystąpienia do UE, stawiających jako warunek pełne wdrożenie w określonym czasie wymogów obowiązujących w UE. Inne podpisały z UE umowy o stowarzyszeniu lub partnerstwie i współpracy, które stanowią o zbliżeniu prawodawstwa krajowego do obowiązującego w UE.
- 21. EBOR wymaga, aby projekty przez niego finansowane były zgodne z dobrą praktyką międzynarodową. Dlatego też EBOR będzie wymagał, aby projekty były tak skonstruowane, by gwarantowały zgodność z: (i) obowiązującym krajowym prawem w dziedzinie ochrony środowiska; oraz (ii) standardami UE w dziedzinie ochrony środowiska, w takim zakresie, w jakim mogą one być zastosowane do konkretnego projektu. W sytuacji, gdy takie standardy nie istnieją lub nie można ich zastosować, EBOR winien rozpoznać inne źródła dobrej praktyki międzynarodowej, w tym stosowne wytyczne Grupy Banku Światowego, podejście innych Międzynarodowych Instytucji Finansowych (IFI) i donatorów oraz dobrą praktykę przemysłową i wymagać zgodności z wybranymi standardami.

EBOR nie będzie finansował projektów, które byłyby sprzeczne ze zobowiązaniami kraju wynikającymi ze stosownych międzynarodowych traktatów i umów dotyczących ochrony środowiska, jakie zostaną zidentyfikowane podczas oceny środowiskowej. Ponadto projekty będą skonstruowane zgodnie z

założeńmi Polityki zabezpieczeń IFC (IFC Safeguard Policy) w sprawie ludności tubylczej i własności kulturalnej³, jeśli mogą potencjalnie wywrzeć wpływ na związane z nimi zagadnienia.

22. W przypadku przeznaczania środków finansowych na obiekty istniejące, jeżeli standardy lub wymogi EBOR nie mogą być spełnione w czasie zatwierdzania projektu przez Zarząd (tzn. środki finansowe są potrzebne na dokonanie stosownych ulepszeń), sponsor projektu będzie musiał załączyć program dochodzenia do zgodności z wymogami EBOR, opisany już powyżej.
23. Ponadto EBOR przygotowuje rekomendacje i będzie zachęcał sponsorów do doprowadzenia w rozsądnym terminie ich działań nie związanych z projektem finansowanym przez Bank do zgodności z dobrą praktyką międzynarodową.
24. Tam, gdzie okoliczności towarzyszące konkretnemu projektowi wymuszają podejście alternatywne, na przykład w przypadku pośredników finansowych, takie podejście będzie rozważane przez Zarząd w stosunku do każdego z projektów. We wszystkich przypadkach standardy mające zastosowanie do projektu będą podsumowywane w Dokumencie Podsumowującym Projekt i przekazywane Zarządowi.

25. Dokumentacja prawna

Dokumenty prawne dotyczące inwestowania przez EBOR w dany projekt będą obejmowały szczegółowe postanowienia odzwierciedlające wymogi EBOR wynikające z procesu oceny oddziaływania na środowisko naturalne, takie jak zgodność z EAP, postanowienia dotyczące sprawozdawczości na temat środowiska naturalnego, okresowych audytów środowiska przeprowadzanych przez niezależnych ekspertów, włączenia kryteriów uciążliwości dla środowiska naturalnego przy definiowaniu „Ukończenia Projektu”; audytów wyjściowych i/lub wizyt monitorujących ze strony personelu EBOR.

Ujawnianie informacji i konsultacje społeczne

26. EBOR uważa, że istotne konsultacje społeczne są sposobem na ulepszenie jakości projektów. EBOR będzie sprzyjać realizacji zasad konsultacji społecznych w regionie swojego działania. W przypadku projektów zaklasyfikowanych do Kategorii A, a zatem wymagających Oceny Oddziaływania na Środowisko, ludzie, dla których potencjalnie projekty te mogłyby być uciążliwe, będą mieli możliwość wyrażenia swoich obaw i poglądów w kwestiach takich, jak zaprojektowanie inwestycji, w tym jej lokalizację, wybór technologii i terminu realizacji, zanim EBOR podejmie decyzję o finansowaniu.

Warunkiem minimalnym jest zagwarantowanie przez sponsorów spełnienia krajowych wymogów odnośnie konsultacji społecznych. Ponadto, sponsorzy będą musieli zastosować się do wymogów odnośnie konsultacji społecznych określonych przez EBOR i zawartych w Załączniku 2. Rozważając, czy należy zatwierdzić inwestowanie przez EBOR w dany projekt, Rada Dyrektorów EBOR weźmie pod uwagę komentarze i opinie wyrażane przez osoby konsultowane oraz sposób, w jaki podchodzą do tych kwestii sponsorzy.

Monitoring i ewaluacja

27. Monitoring środowiska jest ważnym aspektem procesu realizacji projektu Banku. Służy on dwóm celom. Pierwszy to zapewnienie, że mające zastosowanie standardy dotyczące środowiska naturalnego i różne związane ze środowiskiem elementy projektu ujęte w umowach prawnych, takie jak przeprowadzenie EAP, są przestrzegane przez sponsora projektu. Drugim celem jest śledzenie na bieżąco skutków projektu dla środowiska i efektywność środków łagodzących te skutki, jako mechanizm „informacji zwrotnej”. Wymóg monitoringu środowiska obowiązuje do czasu spłacenia

---

³ Zob. przypis 2, definiujący te terminy. Odniesienie do tych trzech Polityk zabezpieczeń nie rozciąga się na inne założenia polityk IFC lub Grupy Banku Światowego, procedury operacyjne ani żadne OD, OMS, OPN, okólniki, OPNSV czy wytyczne, do których mogą istnieć odniesienia w niniejszym dokumencie.

kredytu udzielonego przez Bank, przekazania przez Bank swoich udziałów w firmie lub unieważnienia projektu.

Operacje są monitorowane na zasadzie ciągłej przez zespół operacyjny oraz Departament Ochrony Środowiska przez cały czas zaangażowania Banku w realizację projektu. EBOR stosuje całą gamę mechanizmów monitorowania środowiska w odniesieniu do projektów finansowanych przez Bank, łącznie z analizami okresowych raportów na temat stanu środowiska i innych sprawozdań z postępów projektu, wizytami monitorującymi składanymi przez specjalistów lub konsultantów Banku z dziedziny ochrony środowiska i okresowych audytów prowadzonych przez osoby trzecie dla zapewnienia, że sponsor projektu wdraża uzgodnione programy, politykę i działania, zgodnie z tym, co zostało określone w umowach prawnych. W odniesieniu do każdego projektu Bank zdefiniuje program monitoringu, określając stosowne narzędzia monitoringu, na podstawie wyników *due diligence*, wyników wszelkich przeprowadzonych konsultacji społecznych i w ramach umów prawnych zawartych z klientem.

28. Zapewnianie zgodności z EAP i umową kredytową.

W celu weryfikacji właściwego i terminowego wprowadzania w życie EAP i zgodności z uzgodnioną umową dotyczącą środowiska naturalnego, EBOR wymaga, aby sponsorzy projektu przedkładali okresowe sprawozdania z realizacji EAP i wszelkich innych wymogów dotyczących ochrony środowiska. Normą jest oczekiwanie składania raportów rocznych. Mogą być przeprowadzane misje monitorujące środowisko w celu dokonania szczegółowej analizy aspektów ochrony środowiska związanych z danym projektem dla zapewnienia, że sponsor projektu wprowadza w życie EAP i wywiązuje się z umów dotyczących środowiska naturalnego. Wyniki raportów, audytów lub wyjazdów monitorujących podczas realizacji projektu mogą wskazywać, że potrzebne są zmiany w EAP. W takim przypadku EAP może zostać zaktualizowana lub skorygowana zgodnie z oczekiwaniami Banku, a zmiany zostaną podsumowane w Dokumencie Podsumowującym Projekt na stronie internetowej Banku.

29. Ewaluacja

Ewaluacja oddziaływania projektów finansowanych przez EBOR na środowisko naturalne jest prowadzona przez Departament Ewaluacji Projektów (Project Evaluation Department – PED) Banku. Punktem wyjściowym do takiej ewaluacji są cele związane ze środowiskiem określone dla każdego projektu w chwili zaciągania zobowiązania i odpowiednie strategie krajowe oraz sektorowe obowiązujące w tym czasie.

PED ocenia projekty pod kątem środowiska naturalnego w dwóch wymiarach: efektywności w odniesieniu do środowiska naturalnego i zmian, jakie powodują w środowisku. Efektywność w odniesieniu do środowiska naturalnego ukazuje osiągnięcie celów projektu, a ocena zmian pokazuje różnicę pomiędzy stanem środowiska przed rozpoczęciem realizacji projektu i w czasie ewaluacji. PED bazuje w swoich ocenach na warunkach początkowych i oczekiowaniach określonych dla projektu w trakcie procesu oceny środowiskowej. PED analizuje sam projekt, jego realizację i monitorowanie projektów ukończonych, opracowuje raporty z ewaluacji projektu i prowadzi bazę danych w oparciu o uzyskane informacje.

Zmiany operacyjne

30. Zmiany takie mogą nastąpić co do istoty i zakresu projektu finansowego EBOR po zatwierdzeniu go i podpisaniu przez Zarząd. Zmiany te mogą pociągać za sobą istotne konsekwencje dla środowiska naturalnego. Na przykład konwersja kredytu w kapitał może wiązać się z tym, że EBOR zwiąże się z projektami, miejscami lub obiektami, które wcześniej nie były oceniane i które mogą mieć poważne problemy wynikłe z odpowiedzialności za stan środowiska lub zgodności z przepisami obowiązującymi w odniesieniu do niego. Jeżeli takie istotne zmiany są przewidywane, zostaje dokonana ocena

proponowanych zmian zgodnie z niniejszą Polityką, a wszelkie konieczne konsultacje na temat skutków dla środowiska lub społeczne zostają włączone do zmodyfikowanego/zrestrukturyzowanego projektu.

Sprawozdawczość i odpowiedzialność

31. Sprawozdawczość

Zgodnie z Polityką EBOR w dziedzinie informacji publicznej, EBOR będzie wdrażał procedury zmierzające do zapewnienia, że strony zainteresowane będą miały dostęp do informacji dotyczących działalności EBOR w dziedzinie ochrony środowiska. EBOR będzie publikował Roczne raporty dotyczące środowiska naturalnego, informujące o jego działaniach i realizacji Polityki w dziedzinie środowiska naturalnego, łącznie ze zbiorczą informacją o emisjach gazu cieplarnianego, wydatkach na ochronę środowiska i kwestiach związanych z portfelem EBOR, jak też będzie informować o skutkach wewnętrznej działalności EBOR. Kwestie związane z ochroną środowiska odnoszące się do projektów będą przedstawiane sumarycznie w Dokumentach Podsumowujących Projekty EBOR, które będą dostępne w dziale wydawniczym EBOR i jego Ośrodkach Informacji Biznesowej oraz na stronie internetowej EBOR (www.ebrd.com).

32. Odpowiedzialność: Mechanizm Niezależnej Apelacji (Independent Recourse Mechanism – IRM)

Celem IRM jest udostępnienie miejsca do składania skarg i zażaleń przez ludzi, których bezpośrednio dotknęły lub istnieje prawdopodobieństwo, że dotkną, negatywne skutki projektów finansowanych przez EBOR w celu określenia, czy nastąpiła istotna niezgodność działania Banku z założeniami konkretnych polityk, takich jak *Polityka ochrony środowiska*. Ponadto, IRM pozwala ocenić, czy Bank mógł skorzystać z jednej lub kilku technik rozwiązywania problemów, takich jak niezależne badanie faktów, mediacja, ugoda lub umożliwienie dialogu w ramach pomocy przy rozwiązywaniu problemu leżącego u podstawy skargi.

Promowanie zorientowanych pro-środowiskowo inwestycji we wszystkich sektorach

33. Ważnym aspektem w działaniach dodatkowych EBOR jest promocja ulepszeń w dziedzinie środowiska naturalnego we projektach realizowanych w regionie. EBOR rozpozna możliwości poprawy stanu środowiska naturalnego w projektach, w które inwestuje i będzie dążył do włączenia do tych projektów szerokiej gamy środków dotyczących środowiska naturalnego, które ulepszą efektywność w dziedzinie środowiska naturalnego, operacyjną i ekonomiczną sponsorów projektów, jak też wniosą wkład w spełnianie kryteriów EBOR odnośnie rzetelnej bankowości i wpływu na okres przejściowy. Środki te mogą obejmować zwiększoną efektywność wykorzystania energii i zasobów naturalnych, minimalizację odpadów i recykling, czystsza produkcję, rozwój sektora produktów i usług na rzecz ochrony środowiska, inwestowanie w różnicowanie biologiczne, najlepsze praktyki w zarządzaniu środowiskiem oraz poprawę stanu środowiska naturalnego.
34. EBOR będzie także kontynuował opracowywanie czekających na swoją kolej ważnych i wykonalnych niezależnych projektów, dotyczących przede wszystkim środowiska naturalnego, w tym np. inwestycji w infrastrukturę środowiska naturalnego, takie jak gospodarka wodna i kanalizacja, gospodarka odpadami stałymi i niebezpiecznymi, inwestycje w energetykę (okręgowe ciepłownie, efektywność wykorzystania energii, energia odnawialna) oraz w transport miejski.
35. EBOR będzie wspierał inwestycje pomagające gminom, szczególnie poprzez rozwój wiarygodności kredytowej podmiotów gminnych. Za pomocą swoich projektów będzie promował decentralizację usług publicznych, zaangażowanie sektora prywatnego w świadczenie usług publicznych, korporatyzację usług komunalnych, odzyskiwanie kosztów poprzez opłaty wnoszone przez użytkowników i efektywność ekonomiczną przy wykorzystywaniu zasobów i ich alokacji. Bank będzie oceniał, w jakim zakresie przechodzenie na opłaty pokrywające koszty mogą spowodować problemy związane z finansowymi możliwościami korzystania z danych usług przez określone grupy

konsumenckie i będzie sprawdzał, czy zostały opracowane lub istnieją efektywne programy wsparcia, łagodzące negatywne skutki społeczne tego przejścia.

36. EBOR będzie rozpoznawał i pomagał w opracowywaniu projektów efektywnego wykorzystywania energii w całym regionie swojego działania. EBOR będzie promował wsparcie rządowe dla oszczędności energii i ograniczanie subsydiów dla producentów energii i konsumentów w odniesieniu zarówno do „strony podażowej, jak i popytowej”. Będzie finansował bezpośrednie inwestycje prowadzące do zmniejszenia intensywności wykorzystania energii w większych zakładach przemysłowych i zachęcał do zwiększania efektywności energetycznej poprzez inwestowanie w sieci ciepłowni rejonowych. EBOR będzie dążył do opracowania instrumentów finansowych dla małych i średnich inwestycji, które promują efektywność energetyczną.

Włączanie kwestii związanych z ochroną środowiska do głównego nurtu spraw poprzez strategie EBOR dla sektorów i krajów oraz działalność w ramach współpracy technicznej

37. Strategie dla krajów

Każda Strategia dla Kraju będzie dawała wyraz mandatowi EBOR w dziedzinie ochrony środowiska i będzie zawierała rozdział poświęcony opisowi i skutkom oraz możliwościom, jakie stwarzają środowisku naturalnemu propozycje EBOR, w tym także działania w zakresie współpracy technicznej na rzecz środowiska naturalnego. Rozdział ten będzie się odnosił do ewentualnego podejścia EBOR do rozwiązania kwestii związanych ze środowiskiem za pomocą oferowanych przez niego projektów. Podstawą do opracowania tego rozdziału będą strategie i plany danego kraju w odniesieniu do środowiska naturalnego (np. Krajowe plany działania na rzecz ochrony środowiska, strategie akcesyjne do UE) oraz prace poświęcone środowisku naturalnemu innych instytucji międzynarodowych, zwłaszcza Banku Światowego oraz UE opisujące kluczowe kwestie dotyczące ochrony środowiska w danym kraju.

38. Strategie dla sektorów

Każda Strategia dla sektora będzie dawała wyraz mandatowi EBOR w dziedzinie ochrony środowiska i będzie zawierała rozdział poświęcony ewentualnemu podejściu EBOR do rozwiązania kwestii związanych ze środowiskiem za pomocą oferowanych przez niego projektów przeznaczonych dla danego sektora.

39. Strategiczne oceny środowiska naturalnego

Oprócz EIA poszczególnych projektów, EBOR może także przeprowadzać Strategiczne Oceny Środowiska Naturalnego (Strategic Environmental Assessments – SEA) na temat prawdopodobnych konsekwencji proponowanych planów lub programów krajowych/ regionalnych, mogących silnie oddziaływać na środowisko.⁴

40. Współpraca techniczna

EBOR będzie wykorzystywał swoje programy współpracy technicznej do wprowadzania problematyki środowiska naturalnego jako jednego z głównych zagadnień w finansowanych przez niego projektach. W szczególności, EBOR wspólnie z innymi sponsorami będzie opracowywał programy pomocy i inicjatywy współpracy technicznej w zakresie zmniejszenia uciążliwości projektów dla środowiska naturalnego, konsultacji społecznych jak też zdolności do zarządzania środowiskiem przez prywatnych i publicznych sponsorów projektów. Fundusze na współpracę techniczną mogą też być wykorzystywane do finansowania strategicznych badań środowiska naturalnego. Odrębne projekty współpracy technicznej (np. związane z budowaniem możliwości i wzmacnianiem instytucjonalnym) będą podejmowane w miarę potrzeb.

---

⁴ Bank definiuje SEA zgodnie z definicją UNECE, która zapewne zostanie zatwierdzona w 2003 r. jako element Konwencji z Espoo.

Budowanie partnerstwa w celu rozwiązania regionalnych i globalnych kwestii związanych ze środowiskiem naturalnym

41. Inicjatywy regionalne i globalne

41. Uznając, że wiele problemów związanych ze środowiskiem naturalnym regionu, w którym działa ma charakter globalny i transgraniczny, EBOR będzie nadal wnosił wkład w regionalne i międzynarodowe inicjatywy, które mają na celu rozwiązanie tych problemów.
42. EBOR będzie w ramach swojego mandatu wspierał za pomocą inwestycji realizację Agendy 21 i stosownych umów globalnych i regionalnych dotyczących środowiska naturalnego i rozwoju zrównoważonego., łącznie z Ramową konwencją w sprawie zmian klimatycznych, Protokołem z Kioto, Konwencją w sprawie różnorodności biologicznej, Konwencją w sprawie Oceny Oddziaływania na Środowisko w kontekście ponadgranicznym, oraz Konwencją w sprawie dostępu do informacji, udziału społecznego w podejmowaniu decyzji i dostępu do wymiaru sprawiedliwości w kwestiach dotyczących środowiska naturalnego. Każda z tych konwencji może dostarczyć specyficznych tematów dla działań w dziedzinie ochrony środowiska. EBOR będzie pomagał krajom, w których działa, włączyć do swoich programów stosowne zobowiązania wynikające z tychże międzynarodowych umów, jak i skorzystać z możliwości, jakie one oferują.
43. W celu rozwiązania problemów ekonomicznych i uciążliwości dla środowiska naturalnego w regionie swojego działania EBOR będzie poszerzał i pogłębiał współpracę i partnerstwo z dwustronnymi i wielostronnymi organizacjami oraz inicjatywami, takimi jak Environment for Europe Process i jej Task Force oraz Project Preparation Committee (PPC), Northern Dimension Environmental Partnership Fund oraz Global Environment Facility (GEF), jak również z odpowiednimi agencjami rządowymi, kluczowymi sektorami gospodarczymi, sektorem finansowym, społecznościami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi.
44. W dziedzinie zmian klimatycznych EBOR będzie także dążył do wykorzystania funduszy współpracy lub innych właściwych środków, włączając w to zainteresowane rządy, w celu opracowania projektów Wspólnego Wdrażania (Joint Implementation – JI) oraz Mechanizmów Czystego Rozwoju (Clean Development Mechanism – CDM) na mocy Protokołu z Kioto.

Współdziałanie z reprezentującymi rząd donatora członkami Project Preparation Committee pozostanie głównym elementem dążeń EBOR do wzmocnienia partnerstwa. Kolejną platformą partnerskiej współpracy, którą EBOR ma nadzieję zbudować w nadchodzących latach jest fundusz Northern Dimension Environmental Partnership Fund (NDEP). Jego celem jest finansowanie nowych, zakrojonych na szeroką skalę projektów ukierunkowanych na lepszą ochronę środowiska naturalnego i zwiększenie efektywności wykorzystania energii w północno-zachodniej Rosji, jak też w regionach Morza Bałtyckiego i Morza Barentsa.

IV. Ustalenia instytucjonalne

45. W celu zapewnienia, że opisane powyżej kierunki strategiczne są prawidłowo realizowane EBOR przeznaczy stosowne środki na efektywne wdrażanie swojej *Polityki w dziedzinie środowiska naturalnego*. Bank będzie dysponował wystarczającym personelem nadzorującym procesy oceny środowiskowej i monitoringu oraz inicjującym i opracowującym działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Ponadto EBOR posiada Departament Oceny Projektów (Project Evaluation Department – PED), niezależny zarówno od Departamentu Bankowości, jak i Departamentu Środowiska Naturalnego, którego zadaniem jest ocena wyników działania ukończonych, a w niektórych przypadkach także będących w toku, inwestycji i programów.
46. EBOR opracuje Procedury w dziedzinie środowiska naturalnego i będzie ich przestrzegał, jak też wytyczne i narzędzia wspomagające realizację *Polityki ochrony środowiska*. Bank zagwarantuje, że

pracownicy zostaną odpowiednio przeszkoleni w zakresie wymogów wynikających z *Polityki ochrony środowiska* oraz realizacji wynikających z niej zobowiązań.

47. Europejskiemu Bankowi Odbudowy i Rozwoju będzie pomagać jego Rada Konsultacyjna ds. Środowiska Naturalnego (Environmental Advisory Council – ENVAC), której opinie w sprawach ogólnych związanych z polityką oraz w odniesieniu do polityka każdego z sektora będą zaciągane przed podjęciem działań. Rada może być także konsultowana w dotyczących poszczególnych projektów sprawach związanych z finansowaniem przez EBOR.
48. Co trzy lata Rada Dyrektorów będzie dokonywała przeglądu *Polityki EBOR w dziedzinie środowiska naturalnego*.

Aneks 1: kategorie screeningu oddziaływania na środowisko naturalne

Poniższy wykaz i zawarte w nim rodzaje projektów są jedynie przykładowe:

Projekty na poziomie „A”

Niniejszy wykaz ma zastosowanie do finansowanych przez EBOR projektów dotyczących „terenów zielonych” lub projektów o dużym zasięgu rozbudowy lub dużych projektów związanych z transformacją-konwersją, w kategoriach wymienionych poniżej.

1. Rafinerie ropy naftowej (z wyłączeniem przedsięwzięć produkujących wyłącznie smary z ropy naftowej) i urządzenia do gazyfikacji oraz skraplania powyżej 500 t. węgla lub łupków bitumicznych dziennie.
2. Elektrociepłownie i inne instalacje do spalania produkujące powyżej 300 megawatów energii cieplnej oraz elektrownie atomowe i inne reaktory nuklearne, łącznie z demontażem lub likwidacją takich elektrowni lub reaktorów (z wyjątkiem urządzeń badawczych do produkcji i konwersji materiałów rozszczepialnych i paliworodnych, których maksymalna moc nie przekracza 1 kilowata ciągłego obciążenia cieplnego).
3. Urządzenia przeznaczone do produkcji lub wzbogacania paliw nuklearnych, przetwarzania, magazynowania lub ostatecznego usuwania napromieniowanych paliw nuklearnych, lub magazynowania, usuwania bądź przetwarzania odpadów nuklearnych.
4. Kombinaty hutnicze produkujące surówkę żelaza i stali; urządzenia do produkcji surówki metali nieżelaznych z rudy, koncentraty lub surowce wtórne za pomocą procesów metalurgicznych, chemicznych lub elektrolitycznych.
5. Urządzenia do ekstrakcji azbestu oraz obróbki i przetwarzania azbestów oraz produktów zawierających azbest; do produktów azbestocementowych o rocznej produkcji powyżej 20.000 ton produktu finalnego; materiałów ściernych o rocznej produkcji powyżej 50 ton produktu finalnego; oraz do innego wykorzystania azbestu w ilościach powyżej 200 ton rocznie.
6. Kombinaty chemiczne, tzn. urządzenia do produkcji na skalę przemysłową substancji przy użyciu procesów konwersji chemicznej, w których poszczególne jednostki są obok siebie i funkcjonalnie ze sobą połączone, i które służą do produkcji podstawowych środków chemii organicznej, podstawowych środków chemii nieorganicznej, nawozów na bazie fosforu, azotu lub potasu (prostych lub złożonych) podstawowych chemicznych środków zdrowotnych i biocydów, podstawowych produktów farmaceutycznych. do których stosowane są procesy chemiczne lub biologiczne, materiały wybuchowe.
7. Budowa autostrad, dróg szybkiego ruchu i długodystansowego ruchu kolejowego, lotnisk z pasami startowymi o długości powyżej 2.100 m., nowych dróg o co najmniej czterech pasmach jazdy lub regulacja/poszerzenie dróg istniejących w celu przekształcenia ich w co najmniej czteropasmowe, jeśli takie nowe lub regulowane/poszerzone odcinki drogi mają co najmniej 10 km. Ciągłej długości.
8. Rurociągi, terminale i urządzenia stowarzyszone przy transporcie na dużą skalę gazu, ropy naftowej i środków chemicznych.
9. Porty morskie oraz trasy żeglugi śródlądowej oraz porty żeglugi śródlądowej umożliwiające poruszanie się statków o wyporności ponad 1.350 t.; porty handlowe, pirsy załadunkowe i rozładunkowe połączone z lądem oraz porty zewnętrzne (z wyjątkiem pirsów promowych), które mogą przyjąć statki o wyporności ponad 1.350 t.
10. Urządzenia do przetwarzania i likwidacji odpadów metodą spalania, oczyszczania chemicznego lub zasypywania w ziemi odpadów szkodliwych, toksycznych lub niebezpiecznych.
11. Duże⁵ zapory i inne zbiorniki retencyjne przeznaczone do powstrzymywania lub permanentnego przechowywania wody.

---

⁵ Według definicji Międzynarodowej Komisji Dużych Zapór (International Commission on Large Dams – ICOLD). ICOLD określa dużą zapórę jako zapórę o wysokości co najmniej 15 m. Od fundamentu. Zapory o wysokości od 5 do 15 metrów i o pojemności zbiornika ponad 3 milionów m³ są również klasyfikowane jako duże zapory.

12. Odprowadzenie wód gruntowych lub sztuczne systemy uzupełniania wód gruntowych w przypadkach, jeśli roczna ilość wody odprowadzonej lub doprowadzonej przewyższa 10 milionów m³.
13. Zakłady przemysłowe do: (a) produkcji pulpy z drewna lub innego materiału włóknistego; (b) produkcji papieru i tektury o mocy produkcyjnej przekraczającej 200 suszonych na powietrzu ton metrycznych dziennie.
14. Wydobywanie torfu, kopalnie odkrywkowe i kamieniołomy oraz obróbka rud metali lub węgla.
15. Wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego dla celów komercyjnych.
16. Urządzenia do magazynowania ropy naftowej, produktów petrochemicznych lub chemicznych o pojemności ponad 200.000 ton.
17. Wyrąb drzew na dużą skalę
18. Oczyszczalnie ścieków miejskich o mocy przerobowej przewyższającej ekwiwalent 150.000 mieszkańców.
19. Obiekty do utylizacji i likwidacji odpadów.
20. Rozwój na dużą skalę turystyki i placówek handlu detalicznego.
21. Budowa napowietrznych linii elektrycznych
22. Rekultywacja ziemi na dużą skalę.
23. Rolnictwo/ leśnictwo na dużą skalę, wiążące się z intensyfikacją lub konwersją naturalnych siedlisk.
24. Zakłady garbarskie o mocy produkcyjnej przewyższającej 12 ton produktu gotowego dziennie.
25. Urządzenia do intensywnej hodowli drobiu lub świń dla ponad 40.000 sztuk drobiu; 2.000 stanowiska do produkcji świń (ponad 30 kg) lub 750 miejscach dla macior.
26. Projekty przewidziane do realizacji we wrażliwych lokalizacjach lub mogące z dużym prawdopodobieństwem w odczuwalny sposób oddziaływać na takie lokalizacje, nawet jeśli kategoria takich projektów nie została wymieniona w niniejszym wykazie. Do takich wrażliwych lokalizacji zaliczają się parki narodowe i inne obszary chronione, określone w krajowym lub międzynarodowym prawie oraz inne wrażliwe lokalizacje o międzynarodowym, narodowym lub regionalnym znaczeniu, takie jak mokradła, puszcze o dużej wartości ze względu na różnorodność biologiczną, obszary o znaczeniu archeologicznym i kulturowym oraz obszary ważne dla ludności tubylczej lub innych zagrożonych grup.

Projekty na poziomie „B”

Wszelkie projekty dotyczące „terenów zielonych” lub projekty o dużym zasięgu lub projekty związane z transformacją-konwersją obszarów, w kategoriach nie wymienionych w wykazie projektów na poziomie „A” podlegają przeprowadzanej w odrębny sposób dla każdego projektu Analizie Środowiskowej na poziomie „B”, chyba że lokalizacja, skala lub inne cechy charakterystyczne projektu lub charakterystyka potencjalnego oddziaływania na środowisko wymaga przeprowadzenia Oceny Oddziaływania na Środowisko na poziomie „A”.

Projekty na poziomie „C”

Projekty, które nie wymagają ani Oceny Oddziaływania na Środowisko na poziomie „A”, ani Analizy Środowiskowej na poziomie „B” podlegają screeningowi w kategorii „C”. Niezależnie od przyznania kategorii „A”, „B” lub „C” dla celów oceny środowiskowej, projekty mogą wymagać Audytu Środowiskowego.

Aneks 2: Konsultacje społeczne

I. Wprowadzenie

Od chwili utworzenia, EBOR dąży do promowania rozsądnego z punktu widzenia środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju. W odniesieniu do wszystkich projektów, Bank jest zobowiązany dostarczać informacje zgodnie z wymogami *Polityki informacji społecznej* i *Polityki ochrony środowiska naturalnego*. W szczególności, dla znaczących projektów obejmujących „tereny zielone” i projektów o dużym zasięgu bądź wiążących się z transformacją-konwersją obszarów, Bank jest zobowiązany przeprowadzić mające istotne znaczenie konsultacje. Bank szuka nowych sposobów zwiększenia ilości informacji dotyczących ochrony środowiska, dostarczanych stronom zainteresowanym podczas realizacji i monitorowania projektu. Konsultacje społeczne i ujawnianie informacji jest obowiązkiem sponsora projektu i będzie analizowane przez Bank, zgodnie z jego zobowiązaniami, wynikającymi z Polityki. W stosownych sytuacjach personel Banku będzie doradzał sponsorom projektu w kwestiach związanych z wymogami Banku.

II. Wymogi ogólne

1. Wiele spośród krajów, w których działa EBOR ma lub rozwija regulacje i procedury konsultacji społecznych oraz ujawniania informacji. Sponsorzy programu muszą co najmniej zagwarantować, że spełnione są wszelkie takie krajowe wymogi odnośnie konsultacji społecznych oraz wymogi EBOR.

2. Zasada dostosowywania wymogów do potrzeb projektu

Wymogi mogą zostać zwiększone podczas *due diligence*, jeżeli badania uciążliwości dla środowiska wykażą potrzebę zwiększonego stopnia ujawnienia lub szerszej komunikacji.

3. Różnorodność metod realizacji i narzędzi

EBOR nie ma szczegółowych wymogów odnośnie przesłuchań publicznych ale zachęca do rozwoju stosownych metod znaczących konsultacji, zależnie od przedmiotu tychże, norm kulturowych lokalizacji projektu oraz dobrej praktyki międzynarodowej. Do mechanizmów służących konsultacji, które mogą być stosowane, zaliczają się techniczne spotkania z ekspertami, spotkania przywódcami społeczności lokalnej, spotkania publiczne, naświetlanie problemu w prasie i mediach, informacje na stronach internetowych lub w bibliotekach oraz korespondencja.

4. Zgodnie z *Polityką informacji społecznej*, do każdego projektu Bank będzie publikował na swojej stronie internetowej (www.ebrd.com) Dokument Podsumowujący Projekt (Project Summary Dokument – PSD) z aneksem poświęconym ochronie środowiska. W odniesieniu do projektów realizowanych dla sektora publicznego PSD będzie publikowany na odpowiednim etapie, po wstępnej analizie przez kierownictwo, ale co najmniej na 60 dni przed analizowaniem go przez Radę Dyrektorów. W odniesieniu do projektów w sektorze prywatnym, PSD będzie publikowany co najmniej 30 dni przed analizowaniem go przez Radę. Wszelkie derogacje lub wyjątki od zasady ujawniania (np. transakcje na rynku kapitałowym) muszą być zatwierdzone przez kierownictwo Banku i przedstawione Komitetowi Wykonawczemu oraz Radzie Dyrektorów.

III. Wymogi odnośnie projektów na poziomie „A”

1. EBOR określa terminem projektów na poziomie „A” te, które potencjalnie mogą w różnicowany i znaczący sposób oddziaływać na środowisko w sposób, którego nie da się łatwo rozpoznać i określić ilościowo i dla którego nie da się łatwo przewidzieć środków naprawczych. Dla wszystkich projektów zaklasyfikowanych jako „A” sponsor musi przeprowadzić Ocenę Oddziaływania na Środowisko (EIA), a na każdym etapie EIA obowiązują wymogi konsultacji. Bank będzie oceniał programy konsultacji społecznych sponsora pod kątem ich adekwatności i doradzał sponsorowi, jeżeli programy te nie spełnią wymogów Banku.

2. Powiadomienie

W odniesieniu do projektów zaklasyfikowanych jako „A”, jeżeli informacje o nich nie zostały wcześniej ujawnione, sponsor projektu będzie musiał dostarczyć społeczności, której projekt może potencjalnie dotyczyć oraz zainteresowanym organizacjom pozarządowym – dalej zwanym „społecznością, której projekt dotyczy” – informacje na temat charakteru projektu, o finansowanie którego sponsor ubiega się w EBOR. Sposób powiadomienia będzie zależał od lokalnej praktyki politycznej, prawnej i kulturowej.

3. Określanie możliwego zasięgu oddziaływania projektu

Za pomocą procesu określania możliwego zasięgu oddziaływania projektu, sponsor projektu musi zapewnić rozpoznanie wszelkich kluczowych kwestii, w szczególności poprzez konsultacje ze społecznością, której projekt dotyczy i uwzględnianie jej uwag. Proces określania możliwego zasięgu obejmuje kontaktowanie się sponsora projektu z przedstawicielami społeczności, której projekt dotyczy, agencjami rządowymi, organami władzy lokalnej i innymi organizacjami.

Elementem procesu określania możliwego zasięgu, wymaganym od sponsora jest przygotowanie projektu Planu Konsultacji Społecznej i Ujawnienia (Public Consultation and Disclosure Plan - PCDP), opisującego społeczność, której projekt może dotyczyć, sposób komunikacji z tą społecznością podczas procesu Oceny Oddziaływania na Środowisko, jakie informacje zostaną podane do wiadomości w stosownych językach i za pomocą jakich środków (np. strony internetowe, biblioteki, itp.) Społeczność powinna mieć możliwość wyrażenia swoich opinii i uwag na temat PCDP, jak również innych dokumentów procesu oceniania możliwego zasięgu. Jeśli zostanie o to poproszony, EBOR wniesie wkład w projekt PCDP i zagwarantuje spełnienie wymogów Banku przez ostateczny plan.

4. Ujawnianie EIA

Sponsorzy projektu muszą umożliwić społeczności ustosunkowanie się do EIA w strategicznych miejscach, w tym w miejscu lokalizacji projektu i jego sąsiedztwie oraz, tam gdzie jest to stosowne, w stolicy lub innych głównych miastach. Dokument EIA, w tym podsumowanie robocze, muszą być ogłoszone w języku znanym większości społeczności, której projekt dotyczy. W celu ujawnienia informacji na temat EIA można wykorzystać także inne narzędzia, takie jak dokumenty informacyjne (fact sheets) przygotowane w celu pogłębienia zrozumienia kwestii związanych z EIA. EBOR będzie każdorazowo doradzał sponsorom projektu na temat dokumentu lub grupy dokumentów, które zawiera EIA zgodnie z wymogami EBOR. W niektórych przypadkach będzie to oznaczało konieczność ujawnienia dodatkowego materiału prócz tych dokumentów, jakie tworzą EIA zdaniem sponsora, w innych wypadkach może natomiast zostać uznane, że informacja jest nieistotna dla EIA i że można jej nie tłumaczyć.

5. EBOR zdecydowanie zachęca sponsorów projektu do umieszczania EIA na stronach internetowych w celu umożliwienia lepszego dostępu społeczności do dokumentów. W takich wypadkach na stronie internetowej Banku znajdzie się informacja, jak znaleźć EIA na stronie sponsora i link do tej strony.

6. Ujawnienie informacji przez EBOR

Po ogłoszeniu dokumentów EIA przez sponsora w miejscach uzgodnionych z Bankiem, EIA zostanie dostarczona do Centrum Informacji Biznesowej Banku (Bank's Business Information Centre – BIC) w Londynie i udostępniona w Biurze Przedstawicielstwa EBOR (EBOR Resident Office – RO) w krajach, których projekt dotyczy. Egzemplarz EIA jest dostarczany Radzie Dyrektorów, a informacja o dostępności dokumentu w BIC i RO jest umieszczana na stronie internetowej Banku (www.ebrd.com). Ogłoszenie to następuje bez zatwierdzenia decyzji przez Bank.

7. Harmonogram ujawniania informacji

W odniesieniu do projektów w sektorze prywatnym pomiędzy datą udostępnienia EIA Radzie Dyrektorów EBOR a datą rozpatrzenia jej przez Radę musi upłynąć co najmniej 60 dni. W przypadku projektów realizowanych w sektorze publicznym okres ten wynosi co najmniej 120 dni. W praktyce Bank może wymagać dłuższych okresów od ujawnienia w przypadku bardziej złożonych projektów. We wszystkich wypadkach wymagane jest, aby sponsorzy projektu udostępniali dokumentację związaną z EIA przez okres zaangażowania Banku w inwestycję lub co najmniej do ukończenia jej realizacji. Za początek okresu konsultacji uważa się akceptację przez Bank publikacji EIA w BIC, przy założeniu, że dokumenty zostały ujawnione w rejonie.

8. Uwagi społeczne

Po zakończeniu okresu wyrażania opinii przez społeczność sponsor projektu musi udzielić informacji uczestnikom dyskusji i społeczności, której projekt dotyczy na temat sposobu uwzględnienia zgłoszonych uwag.

- Pracownicy EBOR odpowiedzialni za ochronę środowiska podsumują uwagi zgłoszone do Banku wraz ze sprawozdaniem na temat konsultacji społecznych przeprowadzonych przez sponsora i włączą to podsumowanie do analizy projektu przeznaczonej dla kierownictwa i Rady Dyrektorów. Rozważając zatwierdzenie projektu Rada Dyrektorów weźmie pod uwagę komentarze i opinie osób konsultowanych i sposób, w jaki rozwiązali te kwestie sponsorzy projektu. Rozważą zakres, w jakim sponsor zrealizował wymogi Banku odnośnie konsultacji społecznych.

10. Konwencje międzynarodowe

W przypadku projektów związanych z oddziaływaniem ponadgranicznym w procesie planowania i wdrażania należy uwzględnić wytyczne dotyczące powiadomień i konsultacji zawarte w dokumentach roboczych do Konwencji UNECE w sprawie EIA w kontekście ponadgranicznym. Pracownicy Banku dokonają podsumowania dla kierownictwa, Rady Dyrektorów i w Dokumencie Podsumowującym Projekt sposobu, w jaki przestrzegano tych wytycznych. Zależnie od okoliczności, EBOR może służyć sponsorowi radą i pomocą na tym i innych etapach konsultacji społecznych, uznając, że zobowiązania z tytułu Konwencji powstają między rządami, a celem jest znalezienie praktycznych rozwiązań służących realizacji zasad, szczególnie w odniesieniu do tych projektów w krajach, które nie są stroną konwencji.

W odniesieniu do wszystkich projektów, do których przeprowadzana jest Ocena Oddziaływania na Środowisko zgodnie z wymogami Banku, Bank będzie czerpał wytyczne z zasad Konwencji UNECE w sprawie dostępu do informacji, udziału społecznego w podejmowaniu decyzji i dostępie do wymiaru sprawiedliwości w kwestiach dotyczących ochrony środowisk, do czego zobowiązał się w swojej *Polityce Informacji Społecznej*.

IV. Wymogi odnośnie projektów na poziomie „B”

- W odniesieniu do projektów na poziomie „B” wymogi dotyczące konsultacji społecznych w danym kraju będą musiały być spełnione w stopniu minimalnym.
- Ponadto sponsor projektu musi powiadomić społeczność, której projekt dotyczy, w stosownym języku, o istotnych kwestiach dotyczących ochrony środowiska związanych z projektem i podsumować środki łagodzące, plany działania i inne uzgodnione inicjatywy. To podsumowanie musi zostać lokalnie opublikowane do czasu ostatecznej analizy projektu przez kierownictwo, przed rozważeniem projektu przez Radę Dyrektorów. Personel Banku będzie informował kierownictwo i Radę o stanie realizacji tego wymogu. Dla sponsorów projektu zostaną przygotowane Wskazówki.

V. Wymogi odnośnie projektów na poziomie „C”

Wymogi dotyczące ujawniania informacji w odniesieniu do projektów na poziomie „C” są określane każdorazowo, zależnie od stopnia zaangażowania Banku w projekt, istotnych kwestii i poziomu zainteresowania społeczności.

VI. Wyjątki od wymagań dotyczące projektów w sektorze prywatnym

W normalnych okolicznościach Bank winien znać wyniki konsultacji społecznych przed ostateczną analizą projektu przez kierownictwo. W sytuacji wyjątkowej Rada Dyrektorów może zatwierdzić wyjątki od wymogów dotyczących konsultacji społecznych określonych w niniejszym Aneksie, jeśli Rada uważa, że wymogi Banku dotyczące ochrony środowiska zostały spełnione pod każdym innym względem. W takiej sytuacji dokumentacja Rady musi zawierać uzasadnienie odstąpienia od wymogów Banku. W normalnych okolicznościach, dokumentacja prawna projektu nie zostanie podpisana dopóki nie zostaną ukończone niezbędne konsultacje społeczne; jeżeli wskutek charakteru inwestycji Banku taki warunek nie jest odpowiedni (np. w odniesieniu do transakcji kapitałowej lub wrażliwej na ceny), dokumenty prawne określają, w którym momencie takie konsultacje będą wymagane.

VII. Sprawozdawczość

1. W odniesieniu do wszystkich projektów przy których zgłoszono istotne problemy związane z uciążliwością dla środowiska naturalnego lub społeczność, której projekt dotyczy, jest szczególnie zainteresowana, EBOR będzie zachęcał sponsora lub wymagał od niego, by zobowiązał się do przygotowania programu informowania i komunikowania się z zainteresowanymi na bieżąco. Na przykład, Bank może zażądać, aby wyniki monitorowania środowiska były udostępniane społeczeństwu.
2. W odniesieniu do wszystkich projektów kwestie ochrony środowiska będą podsumowywane w opracowywanym przez Bank Dokumencie Podsumowującym Projekt, umieszczanym na stronie internetowej Banku i dostępnym w Banku w formie drukowanej przed dokonaniem analizy projektu przez Radę Dyrektorów Banku, zgodnie z *Polityką EBOR informacji społecznej*.
3. W ramach wymogów Banku dotyczących corocznych sprawozdań na temat ochrony środowiska sponsorzy projektu będą proszeni o dostarczenie podsumowania stanu środowiska naturalnego i realizacji wymogów środowiskowych projektu, przeznaczonego do opublikowania na stronie internetowej Banku jako załącznika do Dokumentu Podsumowującego Projekt.
4. W odniesieniu do projektów na poziomie „A”, Bank będzie wymagał, aby sponsorzy projektu dostarczali roczne sprawozdanie na temat ochrony środowiska społeczności, której projekt dotyczy, w skali lokalnej i będzie zachęcał do opublikowania tej informacji na stronie internetowej sponsora projektu.

VIII. Ocena

1. Po ukończeniu realizacji projektu ocena wykonania projektu będzie zawierała, tam gdzie to stosowne, przegląd realizacji wymogów konsultacji społecznej i ocenę tego, w jaki sposób zostały rozwiązane wszelkie problemy zgłoszone przez społeczeństwo w czasie realizacji projektu.

Kontaktowanie się z EBOR

Siedziba:

European Bank for Reconstruction and Development
One Exchange Square
London EC2A 2JN
United Kingdom
Tel.: +44 20 7338 6000
Faks: +44 20 7338 6100

Ogólne zapytania na temat EBOR:

Tel.: +44 20 7338 6372
e-mail: generalenquiries@ebrd.com
strona internetowa: www.ebrd.com

Zapytania odnośnie ochrony środowiska:

Tel.: +44 20 7338 7158
Faks: +44 20 73386848
e-mail: environment@ebrd.com

